

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014–2020 vuoden 2022 täytäntöönpanokertomuksen tiivistelmä

Toimintaohjelman tavoitteet

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014–2020 tavoitteena on luoda kalataloudelle kilpailukykyinen toimintaympäristö, joka kannustaa ja mahdollistaa alan arvoketjun kestävä kasvun ja uudistumisen. Toimintaympäristön kehittämisessä korostuu kannustavan säätelyn kehittäminen sekä rohkeiden kokeilujen edistäminen. Ohjelman mukaisilla toimenpiteillä poistetaan alan kehittymisen esteitä, parannetaan yritysten kilpailukykyä ja edistetään uuden liiketoiminnan syntymistä.

Ohjelman tavoitteena on varmistaa Suomen kalavarojen elinvoimaisuus ja monimuotoisuus erityisesti kalakantojen luontaista lisääntymistä edistämällä. Kalatalouden, vesienkäytön ja ympäristönsuojelun tavoitteiden yhteensovittamisella edistetään rakentavaa vuoropuhelua ja luodaan edellytykset kestävä kasvulle. Ohjelma edistää myös muita mereen liittyviä taloudellisia toimintoja ja ympäristön suojelua yhdenmetyt meripolitiikan kautta. Toimintaohjelman tuet kohdennetaan erityisesti kasvua ja uudistumista tukeviin toimiin.

Täytäntöönpano 2022

Vuonna 2022 ohjelman toimeenpanossa keskityttiin jo pitkälti ohjelman sulkemiseen, jäljellä olevien varojen käytön optimointiin ja hankkeiden loppuunsaattamiseen. Osa toimenpiteistä on ollut jatkuvassa ja osa määräaikaisessa hakumenettelyssä. Hallintoviranomainen sulki vuodenvaihteessa kaikki jatkuvat hakumenettelyt niin, että viimeinen päivä tukihakemusten jättämiselle oli 31.12.2021. Poikkeuksena on paikallinen kehittäminen, jossa paikalliset toimintaryhmät päättävät hakumenettelyistä. Näin ollen vuonna 2022 tehtiin joitakin tukipäätöksiä hakemuksiin, jotka oli jätetty loppuvuodesta 2021. Lisäksi järjestettiin kaksi määräaikaista hakumenettelyä eli toimenpiteessä 40.1.h. hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien saalisvahinkojen korvaaminen sekä toimenpiteessä 68 markkinoiden kehittäminen. Ahvenanmaan maakunnan alueella vuonna 2022 rahoitettiin uusia hankkeita edelleen jatkuvan hakumenettelyn puitteissa.

Tiedottamisessa hyödynnettiin entiseen tapaan merijakalatalous.fi-sivustoa sekä Facebookia ja Twitteriä. Erityinen painopiste oli uuden ohjelmakauden käynnistymiseen liittyvässä viestinnässä.

Monivuotiset innovaatio-ohjelmat ovat jatkaneet toimintaansa suunnitelmien mukaan. Ohjelmat esittelivät saavutuksiaan innovaatiopäivillä marraskuussa 2022. Paikan päällä järjestettävään ohjelmaan sisältyi näyttelytila, jossa ohjelmiin osallistuneet yritykset ja muut toimijat esittelivät toimintaansa ja hankkeissa saavutettuja tuloksia. Uutena kokonaisuutena järjestettiin SeaFood-innovaatiokilpailu.

Kalatalouden paikalliset toimintaryhmät jatkoivat strategioidensa toteuttamista suunnitelmien mukaisesti. Ryhmät myös valmistelivat aktiivisesti uutta ohjelmakautta järjestämällä erilaisia sidosryhmätilaisuuksia ja valmistelemalla uusia paikallisen kehittämisen alueellisia strategioita. Uusien toimintaryhmien hakumenettely avattiin Manner-Suomessa 4.10.2021. Leader-valintakomitea käsittelyn ja puollon

perusteella hallintoviranomainen hyväksyi 10 ryhmää ohjelmakauden 2021-2027 paikallisiksi toimintaryhmiä.

Jatkuvan ennakkoinnin ja arvioinnin puitteissa on arvioitu hankerahoituksen käyttöä ja vaikuttavuutta sekä tuettu uuden ohjelmakauden valmisteluja. Arvioinnin puitteissa tehtiin vuotuiset alkutuotannon olosuhdekatsaukset ja kalamarkkinakatsaus sekä toteutettiin kalataloushallinnon toimintaa koskeva arviointikysely. Meripolitiikan toimenpiteistä laadittiin ulkopuolinen arviointi.

Yhteensä Suomen toimintaohjelmassa on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu noin 145 miljoonaa euroa (99 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu noin 130 miljoonaa euroa (89 % kehyksestä).

1. Kestävä kalastus

Painopisteestä toteutettiin vuonna 2022 määräaikainen hakumenettely hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamien vahinkojen korvaamiseksi.

Tämän painopisteen alla toimivat myös innovaatio-ohjelmat tutkijoiden ja kalastajien välinen kumppanuus ja kalastuksen innovaatio-ohjelma. Kalastuksen innovaatio-ohjelmassa panostetaan muun muassa silakkaan ja muihin vajaasti hyödynnettyihin kaloihin sekä kalanjalostuksen sivuvirtoihin perustuvien lisäarvotuotteiden ja elintarvikkeiden kehittämiseen. Tutkijoiden ja kalastajien välisen kumppanuuden ohjelmassa pyritään kehittämään esimerkiksi hyljekarkottimia, uusia pyydyksiä ja kalastusmenetelmiä, jotka osaltaan parantaisivat kalastuksen toimintaedellytyksiä ja edesauttaisivat liiketoiminnan kannattavuuden parantumista ja alan vetovoimaisuuden lisäämistä.

Kestävän kalastuksen painopisteessä sidottiin rahaa vuoden 2022 aikana noin miljoonan euron edestä ja maksuja tehtiin noin 3,8 miljoonan euron edestä. Yhteensä kestävässä kalastuksessa on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 31 miljoonaa euroa (99 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 26,7 miljoonaa euroa (85 % kehyksestä).

2. Kestävä vesiviljely

Vuonna 2022 toimintalinjasta ei avattu uusia hakumenettelyitä.

Painopisteestä rahoitettava vesiviljelyn innovaatio-ohjelma tukee vesiviljelyn uudistumista. Innovaatio-ohjelmassa panostetaan erityisesti kiertovesi- ja avomerikasvatuksen kehittämiseen. Ohjelmasta on syntynyt myös spin off -hankkeita, jotka tukevat pysyvämmän osaamisverkoston syntyä.

Vuonna 2022 valtioneuvosto hyväksyi kansallisen vesiviljelystrategian päivityksen.

Kestävän vesiviljelyn painopisteessä sidottiin rahaa noin miljoona euroa. Tuensaajille maksettiin noin 9,6 miljoonaa euroa. Yhteensä kestävässä vesiviljelyssä on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 36,8 miljoonaa euroa (103 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 31 miljoonaa euroa (87 % kehyksestä).

3. Yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpano

Painopisteessä jatkettiin edellisinä vuosina aloitettuja hankkeita, joilla on vahvistettu valvonnan ja seuraamusjärjestelmän henkilöstöresursseja sekä kehitetty tietojärjestelmiä. Varsinais-Suomen ELY-

keskukseen hankittiin purkamisvalvonnoissa käytettäviä vaakoja. Luonnonvarakeskus toteutti kansallista tiedonkeruuohjelmaa ja tuotti ohjelman edellyttämät tiedot, vastasi mm. esitettyihin tietopyyntöihin ja osallistui kansainvälisiin kokouksiin sekä raportoi komissiolle lainsäädännön edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2022 aikana painopisteessä sidottiin rahaa noin 40 000 euroa ja maksettiin noin 750 000 euroa. Yhteensä YKP:n täytäntöönpanon edistämiseksi on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 35 miljoonaa euroa (99 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 34,6 miljoonaa euroa (98 % kehyksestä).

4. Työllisyyden ja alueellisen koheesion edistäminen

Paikallisten toimintaryhmien toiminta jatkui vuonna 2022 suunnitelmien mukaan. Vuonna 2022 ryhmät panostivat erityisesti uuden ohjelmakauden valmisteluun järjestämällä sidosryhmätilaisuuksia ja tekivät strategiatyötä hakumenettelyä varten. Kaikki ohjelmakauden 2014-2020 ryhmät hakivat paikallisiksi toimintaryhmiksi myös ohjelmakaudelle 2021-2027, ja lisäksi hakemuksen jätti yksi uusi ryhmä.

Hallintoviranomainen vahvisti vuonna 2022 10 ryhmää ohjelmakauden 2021-2027 paikallisiksi toimintaryhmiksi.

Vuoden 2022 aikana painopisteessä sidottiin rahaa noin 300 000 euroa ja maksuja tehtiin noin 1,8 miljoonan euron edestä. Yhteensä paikallisessa kehittämisessä on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 9,7 miljoonaa euroa (102 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 8,1 miljoonaa euroa (85 % kehyksestä).

5. Markkinoille saattamisen ja jalostuksen edistäminen

Vuonna 2022 järjestettiin määräaikainen hakumenettely toimenpiteessä 68 markkinoiden kehittäminen, jossa valittiin rahoitettavaksi kolme hanketta liittyen kalatuotteiden jäljitettävyyteen. Markkinoinnin painopisteestä rahoitetaan markkinoinnin innovaatio-ohjelmaa, joka mm. järjestää tapahtumia ja viestintäkampanjoita.

Vuoden 2022 aikana painopisteessä sidottiin noin 0,5 miljoonaa euroa ja maksettiin noin 3,2 miljoonaa euroa. Yhteensä markkinoissa ja jalostuksessa on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 16,6 miljoonaa euroa (93 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 14,3 miljoonaa euroa (80 kehyksestä).

6. Yhdennetyn meripolitiikan täytäntöönpanon edistäminen

Suomen toimintaohjelman meripolitiikkaa koskevan osion tavoitteena on parantaa meriympäristön suojelua sekä luoda edellytyksiä meriluonnonvarojen monipuoliselle ja kestäväälle hyödyntämiselle. Tavoitteena on myös merellisten toimintojen ja tavoitteiden yhteen sovittaminen esimerkiksi meripolitiikan kansallista koordinaatiota ja yhteistyötä kehittämällä.

Vuodelle 2022 ei ollut varattu erillistä rahoitusta, mutta hankkeita oli mahdollista rahoittaa aiemmista hankkeista vapautuneella rahoituksella. Näin ollen meripolitiikassa rahoitettiin yksi uusi hanke eli Itämeri.fi sivuston linkittäminen YK:n merten vuosikymmenen toteuttamiseen (47 500 euroa). Lisäksi jatkettiin aiempien hankkeiden toteutusta suunnitelmien mukaisesti.

Meripolitiikan toimista julkaistiin joulukuussa 2022 ulkopuolinen arviointi, joka on luettavissa osoitteessa <https://merijakalatalous.fi/wp-content/uploads/EMKR-meripolitiikan-toimenpiteiden-arviointi-loppuraportti.pdf>.

Meripolitiikassa maksettiin hankkeille vuonna 2022 noin 1,6 miljoonaa euroa. Yhteensä meripolitiikassa on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 10,3 miljoonaa euroa (99 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 9,6 miljoonaa euroa (92 % kehyksestä).

7. Tekninen tuki

Teknisestä tuesta maksetaan toimintaohjelman toimeenpanoon liittyviä kustannuksia, kuten hallintoviranomaisen ja välittävien toimielinten toimintakustannuksia ja koulutuskustannuksia sekä tietojärjestelmien kehittämis- ja ylläpitämiskustannuksia. Lisäksi teknisestä tuesta rahoitetaan ennakointi- ja arviointikokonaisuutta sekä seurantakomitean kokoontumisia. Teknisen tuen käyttösuunnitelmaa muutettiin vuonna 2022 siten, että tietojärjestelmän kehityksen sekä jatkuvan arvioinnin ja ennakkoinnin rahoitusta vahvistettiin.

Painopisteessä on sidottu rahaa vuoden 2022 aikana noin 90 000 euroa ja maksettu noin 760 000 euroa. Yhteensä teknisessä avussa on vuoden 2022 loppuun mennessä sidottu 6,2 miljoonaa euroa (97 % ohjelman kehyksestä) ja maksettu 5,4 miljoonaa euroa (84 % kehyksestä).

Tuloskehys

Unionin painopiste 1: Kestävä kalastus			
Indikaattori	Tavoite 2023	Tilanne 2022	Tulos (%)
Taloudellinen indikaattori (EUR)	31 378 000	26 436 534,60	84 %
1.1 - Innovointia, neuvontapalveluja ja kumppanuuksia tutkijoiden kanssa koskevien hankkeiden lukumäärä	2	6	300 %
1.3 - Lisäarvoa, laatua, tahattomien saaliiden käyttöä, satamia, purkupaikkoja, huutokauppahalleja ja kalastussuojia koskevien hankkeiden lukumäärä	25	91	364 %
1.4 - Säilyttämistoimenpiteitä, kalastuksella meriympäristöön olevan vaikutuksen vähentämistä ja kalastuksen mukauttamista lajien suojeluun koskevien hankkeiden lukumäärä	1	1	100 %
1.6 - Merten biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien suojelua ja ennallistamista koskevien hankkeiden lukumäärä	805	1454	181 %
UP2: Kestävä vesiviljely			
Indikaattori	Tavoite 2023	Tilanne 2022	Tulos (%)

Taloudellinen indikaattori (EUR)	35 905 000	28 088 028,30	78 %
2.1 - Innovaatiota/neuvontapalveluita koskevien hankkeiden lukumäärä	1	15	1500 %
2.2 - Vesiviljelyyn tehtäviä tuottavia investointeja koskevien hankkeiden lukumäärä	50	230	460 %
UP3: Yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpano			
Indikaattori	Tavoite 2023	Tilanne 2022	Tulos (%)
Taloudellinen indikaattori (EUR)	35 408 307	34 351 065,20	97 %
3.1 - Unionin valvonta-, tarkastus- ja täytäntöönpanojärjestelmän täytäntöönpanoa koskevien hankkeiden lukumäärä	15	22	147 %
3.2 - Tietojen keruuta, hallintaa ja käyttöä koskevien hankkeiden lukumäärä	2	1	50 %
UP4: Työllisyyden ja alueellisen koheesion lisääminen			
Indikaattori	Tavoite 2023	Tilanne 2022	Tulos (%)
Taloudellinen indikaattori (EUR)	9 520 000	7 709 367,33	81 %
4.1 - Valittujen paikallisten kehitysstrategioiden lukumäärä	8	10	125 %
UP5: Markkinoille saattamisen ja jalostuksen edistäminen			
Indikaattori	Tavoite 2023	Tilanne 2022	Tulos (%)
Taloudellinen indikaattori (EUR)	17 829 846	12 509 496,51	70 %
5.2 - Markkinoille saattamista koskevia toimenpiteitä ja varastointitukea koskevien hankkeiden lukumäärä	5	16	320 %
5.3 - Jalostusta koskevien hankkeiden lukumäärä	50	121	242 %
UP6: Yhdennetyn meripolitiikan täytäntöönpanon edistäminen			
Indikaattori	Tavoite 2023	Tilanne 2022	Tulos (%)
Taloudellinen indikaattori (EUR)	10 445 560	9 010 267,47	86 %

6.1 - Yhdennettyä merivalvontaa koskevien hankkeiden lukumäärä	5	6	120 %
6.2 - Meriympäristöä koskevan tietämyksen suojaamista ja parantamista koskevien hankkeiden lukumäärä	20	26	130 %